

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

פלא יועץ

- אסופות -

כמה טובה עשו לנו בעלי אסופות, רבותינו הקדושים אשר בכל דור ודור זכו וזכו את הרבים, זכות הרבים תלוי בהם, שאלמלא הם נשתכחה תורה מישראל, ובפרט כגון אנן דור יתום, יתמי דיתמי, אשר טרדות הזמן רבו עלינו ואין הפנאי מסכים אתנו כל כך ללמוד בשקידה כל כך כמו הראשונים ודעתנו קצרה, ואם נבוא ללמד ספרים הרבה אין קץ, ומי הוא זה אשר תשיג ידו להיות כל הספרים נמצאים אצלו, אבל על ידי האסופות נוכל לצאת מעט ידי חובתנו.

ובכל דור צריכים האסופות כמו שעשה הרמב"ם וה'טור' והרב 'בית יוסף' והרב 'כנסת הגדולה' ורבים כמוהם שהיו לנו לעינים, ומהם יראו וכן יעשו בכל דור ודור, כל תלמיד חכם אשר חננו ה' דעת וספרים הרבה ישתדל להועיל לרבים בדברים הנצרכים מאד, כאמרם 'הכל צריכים למרי חטיא', ויעשו אסופות כיד ה' הטובה עליהם, מי מקצורי דינים על ארבעה טורים, מי מכללים, מי מהקדמות לדרושים, ומי מתוכחת מוסר וכדומה, כל אשר עושים חסד גדול יחשב, ואין לך חסד גדול מזה שהוא חסד בנפש, ועושי אלה הם מזכים את הרבים וזכות הרבים תלוי בהם.

(פלא יועץ ערך 'אמת')

נתינה שלימה

ויקחו לי תרומה וגו' אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב)

יש לדקדק מה הוא הכפילות "תקחו את תרומתי", וכבר הרגיש בזאת רבינו חיים בן עטר, וביאר בשני אופנים. וז"ל (בדרך השני) עוד ירצה לומר שאינה חשובה ליקראות "תרומתי" אלא המובא מנדבת לב האדם, והוא אומרו מאת אשר וגו' תקחו את תרומתי. אבל "המעושת" (שאינו ברצונו) לא קראה תרומתי אלא "תרומה" דכתיב ויקחו לי תרומה. עכ"ל. כלומר הפסוק מדבר בשני סוגי צדקה, זה שניתן שלא ברצון נקרא תרומה, אבל זה שניתן ברצון נקרא תרומתי - תרומת ה' כי חשובה היא לפניו.

בזה תראה ההפרש שאצל תרומתי הזכיר השי"ת "לב" שאמר אשר ידבנו ליבו. והענין "ל כי 'כבוד' הוא גימטריא 'לב'. לרמז לאדם כי לכבד את האל הגדול הוא ליתן לו את הלב כלומר בשמחה וברצון. כי בזה מראה שאוהב את האל יתברך. וכבר ידוע מ"ש רבותינו על קרבנו של קין לעומת הבל. (ותראה 'הבל' אותיות 'הלב').

והנה יש לפעמים שאדם נותן צדקה אשר נתבקש עליה, והוא נותן, אך אין ליבו שלם עם הנתינה כי נתנו מתוך שלא רצה להתבייש או לאיזה סיבה. וחבל על זאת. כי הלא כבר נתת למה לא תתן בלב שלם, והשגת את כל המצוה.

בדומה לזה אדם נותן מתנה לחבירו ואשה לרעותה, עקב אירוע שמחה וכדומה. אלא שאמנם נותנים, אבל ליבם בל עימם, כי אין נותנין מלב מלא, ולא זו הדרך. הלא כבר הוצאתם הוצאה למה לא יקבלנו המקבל (התמים) במתנה גמורה ובלב חלוט. מה גם שלפעמים נתינת דבר איש לאיש שלא ברצון רק מחמת כסיפותא, יש בו כחשש גזל כאשר העירו בזה האחרונים, וכתב זאת רבינו אליעזר פאפו בספרו "פלא יועץ" (מע' כללות). וראה עוד במציעא (דף כב). ובחכמת מנוח שם.

אשר על כן, יתקן כל אנוש את ליבו ויתן צדקה בשמחה ובלב שלם. ומה שנותן יתנו ברצון ובלב שלם. וכן מתנות ודורות אשר שולח למקורבו ולחבירו יתן בלב שלם ובפרט אם המקבל איש חסר אמצעים שאז הו' ה"מתנה" בגדר מצות "צדקה" כנודע.

שבת שלום ומבורך!

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

שלוחים בזה איהולנו וברכותינו לכבוד פעלת והדרת פורנו ורבונו נשיא פוסדותנו

הגאון הגדול רבי אלעזר זאב רז שליט"א

לרגל הולדת הנכדה תח"י

בת לבנו הרה"ג עזרה הרבים רבי שפעון רז שליט"א

יזכו הוריה לדראות פענה נחת דקדושה באורך ימים ושנות חיים, אכ"י.

מאליס מקיב זל

משכנת פ"ט - מוסדות אגן גילה

